

GONIEC KRAKOWSKI

Redakcja i Administracja
Kraków, ul. Dunajewskiego Nr. 7.
Telefon 2502. — P. K. O. Nr. 151.100.

15 groszy

NARODOWY DZIENNIK ILUSTROWANY

Prenumerata wynosi w Krakowie miesięcznie zł. 3.40. z odnośnieniem do domu zł. 3.60. Zamiejscowa zł. 4.20 Zagranicą zł. 7.00

Wydawca: Inż. WŁADYSŁAW KUCHARSKI.

Nr. 142 — Rok VII.

Red. naczelny: Dr WŁADYSŁAW ŚWIRSKI.

Zbrodnia listopadowa przed sądem. Odroczenie rozprawy do czwartku

Obrona P. P. S. chce uniemożliwić dokończenie procesu listopadowego.

Rozprawa wczorajsza (ponieważ była pierwszą po niedzieli) została zgodnie z przyjętym zwyczajem odroczone, tym razem jednak na przeciąg dwóch dni. Sprawa miała następujący przebieg:

Już przed godz. 9 rano rozeszły się pogłoski, że nie przybył sędzia przys. Weiss. Istotnie, jak się okazało, nadeszła do przewodn. r. Markiewicza wiadomość, że sędzia Weiss, dyr. banku, dostał w nocny ataku sercowego.

Krótko też po godz. 9 przewodn. zawiadomił ławę przysięgłych, że odraza rozprawę na razie do godz. 12 w poł., przy czym zaznaczył, że wysłał komisję lekarską do sędz. przys. Weissa (w Podgórzu) oraz deleguje z Trybunału sędz. dra Warchałowskiego, celem zbadania stanu zdrowia chorego.

Już samo chwilowe odroczenie rozprawy pozwoliło przypuszczać, że rozprawa zostanie znowu przerwana na dłużej. „Nadzieje” nie zawiodły.

O godz. 12 w poł. zjawili się powtórnie sędziowie przysięgli, obrona — a przede wszystkim dziennikarze, którzy przy żywej pogawędce czekali aż do go-

dziny 2 popoł. Komisja bowiem nie dawała żadnych wiadomości o sobie.

Wreszcie o godz. 2 popoł. przewodn. zawiadomił, że lekarze stwierdzili u sędz. przys. Weissa rzeczywiście atak serca, przy czym oznekli, że w tej chwili chory nie może opuścić łóżka, a także, nie oznaczają terminu, w którym będzie on mógł brać dalszy udział w procesie.

Prok. Sozański postawił wobec tego wniosek, aby rozprawę odroczyć aż do chwili wyzdrowienia sędz. Weissa.

Natomiast p. Liebermann z PPS. wniósł o kooptowanie na miejsce nieobecnego sędziego jedyne go zastępcę i kontynuowanie dalsze rozprawy.

Trybunał po krótkiej naradzie postanowił odroczyć rozprawę do czwartku rano, tj. na dwa dni. Przew. motywując uchwałę podkreślił, że Trybunał nie może pozbawiać ławy ostatniego zastępcy, któryby wszedł na miejsce sędz. Weissa, gdyż rozprawa nie znajduje się ani w połowie postępowania, a wystarczy jeszcze

jedna nieobecność tylko jednego sędziego, aby rozprawa w zupełności przerwać z powodu zdekompletowania się ławy przysięgłych.

Jest rzeczą bardzo charakterystyczną, że obrona PPS. (przez wniosek p. Liebermanna) zdradziła się, że dąży do niedokończenia procesu listopadowego i przerwania go. Skoro bowiem p. Liebermann zażądał kooptowania ostatniego i jedyne go zastępcy w miejsce chorego sędz. Weissa, to, rzecz oczywista, że za parę dni, a może i prędzej, ławie zabrakłoby kompletu. Choroba jednego jeszcze sędzkiego uniemożliwiłaby już rozprawę. Ta taktyka obrony PPS. zasługuje na głęboką uwagę, gdyż dowodzi ona, kto do czego dąży i komu zależy na tem, aby proces o zbrodnię listopadową nie dobiegł do końca. Należy to tem silniej podkreślić, że odroczenie procesu wyjdzie przedewszystkiem na niekorzyść tych dwudziestu oskarżonych, którzy od 8 miesięcy siedzą w więzieniu. Cóż to jednak obchodzi obrońców PPS.?

Tamci mogą gnąć — ale za to tow. Klemensiewicz, Stańczyk, Hoffman i inni chodzą wolni po świecie. A ci są najważniejsi!

I o tych przedewszystkiem chodzi p. Liebermannowi i innym obrońcom i całej PPS. Kl. Hr.

Prezydent Wojciechowski w Brodnicy

Warszawa. (AW). Pan Prezydent Wojciechowski przepędził wczorajszy dzień w Brodnicy, gdzie wręczył sztandar 67 p. p. Prezydent Rzpltej wygłosił przy tej sposobności przemówienie, podkreślając odpowiedzialność Polaków pomorskich wobec zamiarów wynarodowienia ze strony wroga.

Ważne uchwały

Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów.

Warszawa. (PAT). Komitet ekonomiczny Rady Ministrów na posiedzeniu dnia 21 bm. zatwierdził statuty następujących przedsiębiorstw państwowych:

Państwowych Zakładów Wodociągowych na Górnym Śląsku, Polskich Lasów Państwowych oraz zatwierdził zmiany w ustroju Państwowych Zakładów Graficznych, które to uchwały wprowadzone będą w życie na podstawie ustawy o pełnomocnictwach.

Następnie Komitet ekonomiczny zatwierdził zmiany koncesji udzielonej Towarzystwu Indoeuropejskiego Telegrafu.

W dalszym ciągu obrad zawieszono opłaty wywozowe od kopalniaków, słupów i papierówki oraz ustanowiono opłatę wywozową od surowych skór cielecych wagi do 3 kg na 33 dolary od wagonu.

Ulgi przyznane przez rząd w podatku obrotowym dla towarów eksportowanych przez przedsiębiorstwa produkujące, zostały rozciągnięte na wszelkie przedsiębiorstwa trudniące się eksportem.

Wreszcie powzięto szereg uchwał wiążących poszczególne ministerstwa w kierunku poparcia żegludgi śródlądowej.

Zjazd zrzeszeń technicznych w Katowicach

Katowice. (AW). Dziś zakończył się obrady szósty zjazd członków stałej delegacji zrzeszeń technicznych w Polsce. Na zjeździe utworzono stałą organizację pod nazwą Związek zrzeszeń technicznych w Polsce. Związek przejmie i rozszerzy dotychczasowe agendy delegacji.

Zjazd Herriota i Mac Donalda w Chequers

Osiągnięto całkowitą zgodność punktu widzenia obu premierów

PRZEDMIOTEM KONFERENCJI PRZEDEWŚWYSTKIEM SPRAWĄ ODSZKODOWAŃ.

Londyn. 22 czerwca. (PAT.). Herriot przybył do Chequers o godz. 8 wieczór, gdzie niezwłocznie rozpoczęła się konferencja. Dzienniki podkreślają, że obaj kierownicy rządów przy obustronnem pragnieniu porozumienia wprowadziły podczas tej krótkiej narady nie osiągnięto rozstrzygnięcia kwestji spornych ze względu na nieobecność sprzymierzeńców belgijskich i włoskich, zdolają jednak wyjaśnić nieporozumienia, które w ostatnich dniach zaszły między obu krajami. Spotkanie to przyczyni się do wyjaśnienia zagadnień ważnych, jak np. sprawa odszkodowań.

KOMUNIKAT URZĘDOWY O WYNIKU KONFERENCJI. — W POŁOWIE LIPCA ODBĘDZIE SIĘ NASTĘPUJĄCA KONFERENCJA JUŻ Z UDZIAŁEM WŁOCH I BELGJI.

Londyn. 23 czerwca. (PAT.). Reuter. Urzędowo donoszą: Przyjazna i serdeczna wymiana zdań między premierem Mac Donaldem a Herriotem, która dotyczyła kwestji poruszonych w sprawozdaniu rzeczoznawców i zarządzeń, które mają być powzięte celem przeprowadzenia planu rzeczoznawców wykazała całkowitą zgodność punktu widzenia obu szefów rządu. Definitywnych uchwał nie można było powziąć, albowiem jest koniecznym zapytać przedtem rządu belgijski i włoski. Z zastrzeżeniem zgody aliantów ułożono się, że w połowie lipca ma się zebrać w Londynie konferencja celem definitywnego uregulowania sposobu postępowania. Obaj premierzy postanowili pojechać razem na krótki czas do Genewy na otwarcie zgromadzenia Ligi Narodów.

Pakt moralny

o trwałem współdziałaniu Francji i Anglii

Londyn. 23 czerwca. (PAT.). Mac Donald i Herriot postanowili dołączyć do ogłoszonego już komunikatu urzędowego następującą deklarację:

Wobec trudności, w jakich znajdują się oba nasze kraje doszliśmy do całkowitego porozumienia

co do zawarcia paktu moralnego o trwałem współdziałaniu obu krajów.

Na życzenie Mac Donalda zastosowano fajną dyplomację

Londyn. (AW). Niepodzianką jest fakt, iż na wyraźne życzenie Mac Donalda obrady z premierem francuskim będą utrzymane w tajemnicy, w przeciwieństwie do dotychczasowych poczynań premiera Anglii, które cechowała otwartość, żeby choć wspomnieć listy jego do Poincarégo.

Atmosfera sympatii i zaufania na konferencji w Chequers

Paryż. (PAT). Jak się dowiaduje Agencja Havasa, Mac Donald i Herriot na konferencji w Chequers przedewszystkiem mieli na celu wytworzenie atmosfery sympatii i zaufania wobec postawienia przez Herriota kwestji gwarancji wykonania przez Niemcy uchwał rzeczoznawców. Mac Donald stwierdził niezmienną łączność i solidarność akcji Francji i Belgji w stosunku do Niemiec, o ile usiłowałyby one świadomie uchylić się od wykonania zobowiązań. Premier angielski dodał, że Anglija, podobnie jak Francja, jest skłonna do pojednania z Niemcami pacyfistycznymi. Natomiast zajmuje stanowczo postawę wobec Niemiec nacjonalistycznych i pangermanistycznych.

Śluszny głos angielski o zbrojeniach niemieckich

Londyn. (PAT). „Observer” oświadcza, że w obecnej chwili sprawa uregulowania szeregu podstawowych zagadnień, interesujących całą Europę, wchodzi w dziedzinę możliwości. Co się tyczy Niemiec, pisze dziennik — to jeśli one spróbują nas oszukać w sprawie rozbrojenia, to wszelkie zobowiązania charakteru moralnego, czy też innego w stosunku do Niemiec zrywają się automatycznie. Zbrojenia niemieckie stanowią niebezpieczeństwo, które sprzymierzeni zmuszeni byli zwalczyć. Pod żadnym pozorem nie można pozwolić, aby się rozpoczęły na nowo.

Konferencje premierów w Chequers

NIEMCY WIELE SIĘ PO NIEJ SPODZIEWAJĄ.

Berlin. (AW). Cała prasa zajmuje się w obszernych artykułach konferencją premierów w Chequers, przypisując jej specjalnie duże znaczenie.

„Zeit“, organ ministra Stressemanna omawia kwestię Zagłębia Ruhry, która na konferencji tej ma być poruszana i sądzi, iż francuski punkt widzenia przewiduje opróżnienie Zagłębia po przedstawieniu komisji reparacyjnej ustaw wymaganych planem rzeczoznawców. Fakt ten będzie oznaczał wejście rządu niemieckiego w stadium praktycznego przeprowadzania planu rzeczoznawców. „8 Uhr Abendblatt“ pisze: Rozmowy, jakie miały w ostatnim czasie miejsce między postaciami, oraz ministrami spraw zagranicznych miały **ważniejsze znaczenie** i były dalej idące, niżby się to na pozór zdawało. Miały one na celu precyzowanie stanowiska rządów na kwestie związane z planem rzeczoznawców oraz **uzgodnienia stanowiska rządów**. Specjalne znaczenie przypisuje dziennik konferencji między postaciami niemieckimi a Herriotem oraz konferencji Mac Donalda z Sthamerem. Jest zupełnie zrozumiałe — pisze dziennik — iż przed tak ważnymi wypadkami rząd niemiecki chciał jasno i energicznie przedstawić swoje stanowisko, wyrażając chęć definitywnego porozumienia się z mocarstwami sprzymierzonymi. Można przypuszczać, iż do porozumienia tego będzie mogło dojść gdzieś w połowie

sierpnia, jeżeli się przyjmie, że ustawy wymagane dla przeprowadzenia planu rzeczoznawców z powodu nasuwających się trudności będą mogły być przedłożone Reichstagowi gdzieś w połowie lipca. Jeżeliby nie znalazła się większość w Reichstagu dla uchwalenia ich, należy stanowczo liczyć się z rozwiązaniem parlamentu.

Dlaczego niezamożni premierowie angielscy urządzają zjazdy polityczne w Chequers?

Londyn. (AW). Herriot w towarzystwie dyrektora departamentu politycznego ministerstwa spraw zagranicznych Peretti della Rocca przybył do Londynu w sobotę wieczorem. Po powitaniu przez przedstawicieli rządu udali się oni samochodem do Chequers, gdzie przed pałacem powitał Herriota premier Mac Donald. Zaraz po przybyciu obaj premierowie udali się na przechadzkę po parku. Wieczorem odbył się obiad w ściśle zamkniętym gronie. Zamek Chequers podarował lord Loe państwu angielskiemu z tem, że ma być oddawany do użytku każdorazowemu premierowi angielskiemu. Lord Loe pozostawił równocześnie fundusz na utrzymanie służby i pałacu. Ponieważ, jak brzmi akt fundacji, premierem angielskim może zostać człowiek niezamożny, przeto zapisodawca przeznaczył dla premiera przebywającego w zamku 15 funtów szterlingów dziennie na drobne wydatki za każdy dzień pobytu w pałacu.

O stosunki Francji z Rosją odbywają się już przedwstępne konferencje.

Paryż. 22 czerwca. (PAT.). Stosownie do deklaracji rządowej, która zapowiedziała, że rząd musi zebrać informacje dla przygotowania wznowienia stosunków normalnych z Rosją sowiecką wczoraj odby-

ła się na Quai d'Orsey zebranie przedstawicieli grup i osób zainteresowanych sprawą interesów francuskich w Rosji. W najbliższym czasie odbędzie się szereg dalszych tego rodzaju zebrań.

Poincare zabrał już głos.

Francja nie sprzeniewierzy się woli zmarłych.

Verdun. 23 czerwca. (PAT.). Przemawiając na obchodzie rocznicy pełnej chwały zwycięskiej kontrofensywy francuskiej w r. 1916 Poincare przedstawił powody okupacji Zagłębia Ruhry, uzasadnione przez konkluzję rzeczoznawców Niemcy nie chciały płacić, chociaż mogły, uzasadniając tem samem całkowitą obronę przez nie politykę. Jeśli Niemcy nagną się dobrowolnie lub też wbrew swojej woli do konkluzji rzeczoznawców, to rezultat ten zawdzięczać będziemy okupacji Ruhry. **Było więc rozsądnem nie porzucać gwarancji spłat dla zwykłych obietnic, czy też kombinacji dotychczas nie wypróbowanych.** Oświadczyliśmy, że zrzecemy się zastawów w zamian za nowe zastawy, przewidziane przez rzecz-

znawców i przywrócimy jedność ekonomiczną Rzeszy po wykonaniu planu rzeczoznawców. Rzeczoznawcy domagali się od nas więcej, mówił Poincare. Obiecaliśmy wycofywać się z Ruhry w miarę dokonywania przez Niemcy spłat, **popelnilibyśmy wielką nieostrożność, dokonywując szybkiej ewakuacji, a dając w ten sposób dowód swej słabości.** uczynilibyśmy niebawem Niemcy jeszcze bardziej odpornymi w stosunku do wykonywania zobowiązań przyjętych w traktatach. Przemówienie swe zakończył Poincare następującymi słowami. Trzeba jednakże, aby zobowiązania traktatowe zostały w końcu wykonane, **aby wreszcie pokój stał się rzeczywistością.** Nie sprzeniewierzymy się woli zmarłych.

Lewica włoska w dalszym ciągu szczuje na Mussoliniego chociaż nie posiada dowodów morderstwa.

Rossi sam się zgłosił do więzienia

Rzym. (PAT.). Były szef prasowy comendatore Cesare Rossi zgłosił się sam do zarządu więzienia Regina coeli.

BEZ ŚLADU.

Rzym. (PAT.). Wszystkie dzienniki w dalszym ciągu zastanawiają się nad pytaniem, **кто był głównym inspiratorem morderstwa.** Władze sądowe prowadzą badanie obwinionych. Wyniki badań trzymane są w tajemnicy. Były szef biura prasowego prezydium rady ministrów, Rossi, pomimo poszukiwań, dotychczas nie został schwytany.

Rzym. (PAT.). Rząd wydał prefektom surowy nakaz ścisłości i aresztowania wszystkich tych, którzy dopuszczają się niszczenia lub palenia lokali dzienników liberalnych i opozycyjnych.

Rzym. (PAT.). Jak donosi „Seren“ władze sądowe zebrały obciążające poszlaki przeciw pewnej osobistości faszystowskiej, zajmującej bardzo poważne stanowisko, która wiedziała o przygotowaniu zamachu na Matteotiego, nie przeszkodziła jednak zbrodni i zachowała milczenie.

UJADANIE NA FASZYSTÓW.

Medjoan. (PAT.). Miejscowe organizacje partii socjalistycznej, Popolari i republikanów domagają się rozwiązania milicji faszystowskiej, jak również rozwiązania Izby i przeprowadzenia nowych wyborów.

ZNIESIENIE CENZURY.

Rzym. (PAT.). Mussolini odbył wczoraj dłuższą kon-

ferencję z De Bono i generałem Giardino, której przypisują wielkie znaczenie. Ma ona dotyczyć reorganizacji milicji narodowej. Legjon toskański milicji narodowej opuścił miasto. Nowy minister spraw wewnętrznych Fedonzi wydał swe zarządzenie o zniesieniu cenzury prasowych telegramów zagranicznych, po konferencjach, jakie w tej mierze odbył z Mussolinim.

Rzym. (PAT.). Jak donoszą dzienniki, Mussolini odwołał generała de Bono ze stanowiska szefa milicji. Jak wiadomo, generał de Bono został poprzednio usunięty ze stanowiska szefa służby bezpieczeństwa publicznego.

Rzym. (PAT.). Od dwóch dni Filippelli nie przyjmuje pokarmów.

Bolonia. 23 czerwca. (PAT.). Wczoraj odbyło się tutaj wielkie okręgowe zebranie faszystów miasta i gmin dorzecza Po. Przybyli delegaci z 1200 gmin od 3 tysięcy z górą kółek faszystowskich, a dalej 10 senatorów i 50 deputowanych, oraz większa ilość byłych uczestników wojny. Uchwalona rezolucja, która będzie wręczona Mussolinemu stwierdza, niewzruszoną wiarę w faszizm i szefa Mussoliniego. Po zgromadzeniu odbył się pochód po mieście, w którym wzięło udział około 80 tysięcy ludzi. Na placu Wiktora Emanuela posłowie wygłosili mowy sławiące faszizm i podkreślając wielkie przywiązanie ludności Włoch do Mussoliniego, oraz wyrażając ubolewanie z powodu akcji przeciwników faszyzmu. Odbyło się następnie zebranie sekretarzy faszystowskich związków prowincjonalnych z udziałem deputowanych. Zebranie po omówieniu sytuacji politycznej stwier-

dziło, że wszystkie kółka faszystowskie reprezentowane przez zebranych, przestrzegają żelaznej dyscypliny i zawsze są gotowe do służenia Mussolinemu z bezgraniczną wiernością. W następną niedzielę odbędzie się w Medjoanie wielki zjazd faszystów z udziałem około 100 tysięcy osób. Dnia 6-go lipca w Palermo odbędzie się wielkie zebranie faszystów ze Sycylii. Z licznych miast między innymi z Turynu, Palermo i Trydentu donoszą o imponujących manifestacjach na cześć Mussoliniego, świadczących o bezgranicznym zaufaniu do wodza faszyzmu.

SAMOOSKARŻENIE SIĘ FINZIEGO.

Rzym. 21 czerwca. (PAT.). Komitet większości parlamentarnej wystosował wczoraj list do b. wiceministra Finziego z odpowiedzią, zawiadamiając go, iż komitet nie uważa się za kompetentnego do badania jego życia politycznego i prywatnego, dając natomiast radę, aby się zwrócił do władzy kompetentnej. Komentując powyższą odpowiedź, jeden z posłów większości powiedział dziennikarzom, że Finzi powinien zwrócić się do prezydium parlamentu z prośbą, aby wszystkie ugrupowania parlamentarne wzięły udział w ewentualnym badaniu.

BEZOWOCNE POSZUKIWANIA.

Rzym. 21 czerwca. (PAT.). WBK. „Messagero“ donosi, że Dumini pod naciskiem materjałów obciążających przyznał się, że brał udział w zamordowaniu Matteotiego wraz z 4 innymi uczestnikami, a to z polecenia Cezarego Rossi, Filippello i Marinello. Matteoti został zamordowany natychmiast po wsadzeniu go do auta. Złożono go za płotem nad jeziorem Vico, poczem auto wróciło do miasta. Następnie udał się Dumini do Filippello do redakcji „Corriere Italiano“, gdzie wspólnie naradzali się nad ukryciem zwłok. W tym celu w noc z wtorku na środek wyjechało inne auto, w którym się znajdowali redaktor „Corriere Italiano“ Galassell i komendant Arditi Volpi. Obaj ukryli zwłoki na innym miejscu, którego jednak Dumini nie może wskazać. Zdaje się, że zwłoki zostały spalone. Krwawe resztki ubrania, znalezione w kufrze Duminiego pochodzą ze spodni Matteotiego, które Dumini chciał zachować jako trofeum. Policja śledzi, w jaki sposób uzyskał Filippelli fałszywy paszport, za którym uciekł zagranicę. Po tych zeznaniach oskarżenie będzie zmienione w kierunku morderstwa z rozmysłem, względnie spisku celom dokonania zbrodni publicznej. Poszukiwania za zwłokami Matteotiego w Monte Rotondo i Mentana pozostały do wczoraj bez rezultatu. Nad jeziorem Vico, gdzie prowadzi poszukiwania 300 karabinierów, znaleziono wczoraj rozkładające się resztki szczypaka, co dało powód do nowych poszlak. Panuje przekonanie, że zwłoki nie zostaną znalezione bez osobnych zeznań obwinionych.

Dymisja gabinetu Theunisa

Londyn. (AW). „Manchester Guardian“ donosi z Brukseli, iż zanosi się wkrótce na ustąpienie gabinetu Theunisa. Nastąpi to jeszcze przed ferjami letnimi parlamentu lub zaraz po nich. Ostatni kryzys w Belgji znalazł rozwiązanie przez ponowne powierzenie misji utworzenia gabinetu Theunisowi. **Chodziło bowiem o utrzymanie stosunków z gabinetem Poincare'go,** które po dojściu do steru gabinetu z udziałem socjalistów mogłyby być narazone. **Obecnie po zmianie sytuacji we Francji w kołach politycznych oczekują nowego ataku na gabinet Theunisa ze strony opozycji flamandzko-socjalistycznej.**

NAWET MAC DONALD PRZECIWIW LITWIE.

Kowno. (PAT.). Litewska Agencja telegraficzna donosi, że Mac Donald odpowiadając na interpelację w sprawach litewskich oświadczył, że przedstawicielom Litwy w Anglii nie zostaną udzielone przywileje dyplomatyczne, dopóki rząd litewski nie ratyfikuje konwencji klajpedzkiej.

LETNIA STOLICA W JUGOSŁAWJI.

Białogród. (PAT.). Polradio. Zdaje się, że ośrodek życia politycznego przeniesie się całkowicie do Bled, gdzie król przebywa na wilegaturze oraz gdzie wielu przedstawicieli dyplomacji spędza swe urlopy. **Rada ministrów zamierza wynająć w Bled wille, w której mają się odbywać posiedzenia rady ministrów.**

KONFERENCJA MAŁEJ ENTENTY.

Białogród. 22 czerwca. (PAT.). Termin konferencji państw Małej Ententy wyznaczony został ostatecznie na dzień 11 lipca.

KATASTROFA NA MONT EVEREST.

Londyn. 21 czerwca. (PAT.). Dzienniki donoszą, że członkowie ekspedycji na Mont Everest przy ostatniej próbie wejścia na szczyt utracili życie.

Po konferencji w Chequers

Kraków, 23 czerwca.

(ś. w.) W niedzielę odbyła się konferencja premierów Francji i Anglii w Chequers. Wyniki konferencji podane zostały w komunikacie urzędowym rozesłanym przez angielską agencję Reutersa. Komunikat nie mówi wiele. Dowiadujemy się zeń, że premierowie porozumiewali się w kwestji sprawozdania rzeczoznawców oraz zarządzeń, które mają być podjęte celem jego przeprowadzenia i mieli dojść do całkowitej zgodności punktów widzenia. Ale szczegóły tej zgodności nie zostały ujawnione. A więc nie wiemy, jak stanęła sprawa okupacji Ruhry. Komunikat zaznacza tylko, że w połowie lipca odbędzie się dalsza konferencja w Londynie celem definitywnego uregulowania spraw poruszonych na obecnej konferencji.

W ten sposób komunikat urzędowy zaspokaja naszą ciekawość co do kwestji odszkodowania. Ale jak się przedstawia drugi postulat Francji, mianowicie postulat rozbrojenia Niemiec. Czy mówiono o tej rzeczy na konferencji w Chequers. Chyba, że mówić musiano. A jeśli mówiono, to dlaczego komunikat o tem milczy. Tłumaczyć to można tylko w jeden sposób, a mianowicie ten, że w kwestji rozbrojenia zgody nie osiągnięto.

Czy przypadkiem nieporozumienie w tej kwestji chciano osłonić, jakimś nieuchwytnym paktem moralnym o współdziałaniu tych dwóch państw. Co taki pakt przyniesie dla uspokojenia Europy? Czy sam przez się zmusi Niemcy do zapłacenia odszkodowań i rozbrojenia?

W tej chwili trudno sąd ostateczny wydać o wynikach konferencji w Chequers, tem bardziej, że Mac Donald zażądał tajności co do jej przebiegu i postanowień. Jednak brak choć najdrobniejszej wzmianki o sprawie rozbrojenia jest zastanawiający i trzeba go podkreślić. Można było przypuszczać, że gabinet Mac Donalda jako pacyfistyczny skłony będzie kwestję rozbrojenia traktować przychylnie. Z artykułu w „Westminster Gazette“ rozesłanym przez jedną z polskich agencji wiemy, że sprawa ta miała być przedmiotem rozmowy w Chequers. Dowiadujemy się też z tego artykułu, że w Anglii gotowiby na postulat rozbrojenia się zgodzić, ale chcieliby wprowadzenie jego w życie przekazać Lidze Narodów.

Takie jednak załatwienie sprawy nie wystarczy gabinetowi Herriota, który na punkcie rozbrojenia już się zaangażował i nie może się wycofać już z raz zajętego stanowiska.

Świeża depesza z Paryża, którą zamieszczamy poniżej świadczy, że stanowisko Herriota i gen. Nollet będzie w kwestji rozbrojenia stanowcze. Muszą nimi być, jak to wskazaliśmy wyżej. Opinia francuska nie zniósłaby w tym względzie słabości.

Ale jeśli dla tego podstawowego postulatu swego gabinetu Herriot nie zdołał pozyskać Anglii, to nie wątpliwą racją istnienia tego gabinetu potężnieby zachwiał. W dalszej bowiem konsekwencji, gdy wypadki się rozwijają, Francja nie zrozumie korzystności zamiany niezłomnego Poincarego na Herriota z którego dojściem do władzy zapowiadano lepsze porozumienie z Anglią, a to porozumienie osiągnięciem nie zostało.

Paryż, 23 czerwca. (PAT.). Według informacji „Matina“ Herriot i minister wojny, gen. Nollet uzależniają ewakuację wojskową okręgu Ruhry od pozostawienia pod ścisłą kontrolą władz okupacyjnych pewnych strategicznych linii kolejowych tak, aby było zabezpieczone szybkie przewiezienie wojsk nad Ren na wypadek uchybienia ze strony Niemiec. W sprawie rozbrojenia Niemiec sprzymierzeńcy zdecydowani są zająć energiczną postawę wobec rządu Rzeszy i stanowczo będą się domagali całkowitego wykonania przez Niemcy żądań co do inspekcji i kontroli stanu uzbrojenia Niemiec przez komisje sojusznicze.

BISKUPI FRANCUSCY W POZNANIU.

Poznań. (AW.). Pociągiem porannym przybyli 21 bm. z Warszawy przedstawiciele episkopatu francuskiego. Na dworcu witali ich przedstawiciele duchowieństwa z kard. Dalborem na czele, oraz przedstawiciele władz cywilnych i wojskowych. Goście zwiedzili w sobotę miasto, poczem złożyli wizytę kard. Dalborowi i biskupowi Łukomskiemu. Po południu odbyła się akademja w gronie ściśle duchownym, a wieczorem obiad u biskupa Łukomskiego.

Miła podróż we dwoje

Idylia, która zaczęła się w pociągu, a skończyła się w kryminale.

Mieszkaniec Wschodniej Małopolski, Jan Mazurkiewicz, wracając z dłuższego pobytu we Francji, poznal w pociągu podczas powrotu do Łodzi, sympatyczną panienkę, towarzyszkę podróży, Marynię Wilczyńską.

Po przyjeździe do Łodzi, p. Wilczyńska oskarżyła swego towarzysza o

kradzież podczas podróży 1300 franków z jej torebki ręcznej.

Na skutek tego doniesienia Mazurkiewicza aresztowano i przebywał on w więzieniu, aż do rozprawy.

Na rozprawie przyznał się ze skruchą do kradzieży. Podczas rewizji osobistej Mazurkiewicza znaleziono przy nim pieniądze, które zwrócono Wilczyńskiej.

Mazurkiewicz na swoje usprawiedliwienie przytacza fakt, iż podczas przejazdu przez Niemcy, pewne-

go dnia z powodu zimna, Mazurkiewicz okrył swym paltem Wilczyńską, która

korzystając z chwilowej jego nieuwagi, wyciągnęła z portfela 80 dolarów.

Nie wiedząc, gdzie się udać ze skargą na Wilczyńską, Mazurkiewicz postanowił powetować sobie stratę samodzielnie i w tym celu wyciągnął z torebki Wilczyńskiej 1300 franków.

W międzyczasie Wilczyńska wyszła zamąż i mieszka pod Warszawą, wobec braku adresu jej na rozprawie nie stawiała się.

Wobec przyznania się Mazurkiewicza do winy, sąd łódzki uznał go winnym przywłaszczenia 1300 franków i skazał go na 8 miesięcy więzienia, z zaliczeniem 7 miesięcy aresztu prewencyjnego i zapłacenie kosztów sądowych.

Cały komitet komunistyczny warszawski aresztowany w chwili, gdy radził w liczbie 27 w ładnej willi.

Warszawa. (AW). Wczoraj na lotnisku podmiejskim w Zielonce policja aresztowała warszawski okręgowy komitet partji komunistycznej w liczbie 27 osób. Niepokojeni nieustannie przez policję w mieście postanowili przenieść się w okolice podmiejskie. Jednakże i tu policja zdołała ich wykryć i komitet w chwili, gdy odbywał narady w jednej z willi, został aresztowany, z wielką ilością materiału obciążającego.

Zgon redaktora „Kurjera Warszawskiego“.

Warszawa. (PAT). Wczoraj o godzinie 4 nad ranem zmarł redaktor i współwydawca „Kurjera Warszawskiego“, śp. Konrad Olchowicz.

NOWY REKTOR UNIwersYTETU WILeńSKIEGO.

Wilno. (PAT). Rektorem Uniwersytetu wileńskiego na rok akademicki 1924-25 wybrany został prof. astronomji Wacław Dziewulski.

POLACY W NIEMCZECH.

Berlin, 22 czerwca. (PAT.). Sojalistischer parlamentarischer Dienst, stwierdzając, że obecnie w Niemczech znajduje się 150.000 polskich robotników sezonowych, domaga się zawarcia z Polską umowy w sprawie robotników sezonowych.

KTO INSPIROWAŁ PROTEST PRZECIw POLSCE?

Paryż. (AW.). Szereg rozmów, jakie przeprowadził przedstawiciel Agencji Wsch. zarówno z wybitnymi politykami zasiadającymi w parlamencie, jak i z członkami „Ligi Praw Człowieka“ pozwalają stwierdzić, że protest przeciwko białemu terrorowi w Polsce jest wynikiem propagandy litewskiej.

KILIMY POLSKIE W ANGLJI.

Londyn. (PAT.). Wprowadzenie kilimów polskich w większej ilości na rynek angielski uważać należy za rzecz nader trudną. Kupcy tutejsi zaznaczają, iż kilimy polskie są trudne do sprzedania, gdyż publiczność angielska jest przyzwyczajona do dywanów perskich i tureckich i nabywa niechętnie nowe wzory, szczególnie jeżeli nie są znacznie tańsze, czego o kilimach polskich w żadnym razie powiedzieć nie można. Co się tyczy batików, to rynek zalany jest wyrobami niemieckimi, z którymi konkurencja, co do ceny jest bardzo trudna.

PRZESILENIE W GDAŃSKU.

Gdańsk, 22 czerwca. (PAT.). Wczorajsze narady w sprawie utworzenia nowego senatu nie doprowadziły do żadnego wyniku, ponieważ frakcja centrum wysunęła za daleko idące żądania, na które pozostałe 4 partje się nie zgodziły. Frakcja socjalno-demokratyczna złożyła na następnym posiedzeniu sejmiku gdańskiego, który odbędzie się przyspuszczalnie w środę oświadczenie w tym sensie, że utworzenie nowego senatu było niemożliwe. Wobec powyższego wyniku narad obecny senat pozostaje u władzy, oficjalnie bowiem nie podawał się do dymisji, lecz tylko oświadczył gotowość ustąpienia, o ile odbyłyby się nowe wybory. Danziger Ztg. dowiaduje się z kół dobrze poinformowanych, że lewica nosi się z zamiarem złożenia wniosku w sprawie oficjalnej dymisji obecnego senatu, który to wniosek napewno zostanie przez sejm gdański przyjęty, poczem ma być przepro-

wadzona rekonstrukcja senatu obecnego przy pomocy partji środkowych. Wszystko zależy będzie jednakże od wniosku nacjonalistów niemieckich, którzyby musieli poezynić w tym kierunku znaczne ustępstwa.

MASONERJA WŁOSKA WMIESZANA W SPRAWĘ ZABÓJSTWA MATTEOTIEGO.

Rzym, 23 czerwca. (PAT.). WBK. Wczoraj dokonano tu rewizji u wielkiego mistrza loży szkockiej Palermiego i jego dwóch synów. Prasa opozycyjna twierdzi, że między Palermi a Rossim istniało porozumienie.

O STOSUNKI ROSYJSKO-JAPONSKIE.

Moskwa. (AW.). Depesza z Tokia donosi, że ambasador japoński w Chinach wyjeżdża z Pekinu celem porozumienia się z rządem w sprawach pertraktacyj z Sowiecami.

NOWE REPRESJE BOLSZEWICKIE.

Moskwa. (AW.). W Leningradzie rozpoczęły się znowu równocześnie dwa procesy polityczne. W pierwszym oskarżonych jest 42 osoby z t. zw. sawinkowców. Przewódcy oskarżonych Michajłow, Grigorjew, oraz Lewickij b. oficerowie, otwarcie przyznali się podczas badań do walki z ustrojem sowieckim, a w szczególności przeciwko urzędowi politycznemu, dawniejszej „Ochranie“. W drugim procesie zasiada 13 osób oskarżonych o szpiegostwo, między nimi córka b. generał-gubernatora warszawskiego, Skalonówna.

RUMUNJA ŻĄDA 12 MILJ. ODSZKODOWAŃ.

Bukareszt. (Alfa). Podczas wojny cała prawie armja i flota niemiecka zaopatrywane były w naftę z obszernych rejonów nftowych rumuńskich. Obecnie zażądało towarzystwo naftowe amerykańskie „Oil Company“ od rządu niemieckiego odszkodowań w wysokości 12 milionów dolarów za szkody, jakie towarzystwo poniosło w Rumunji wskutek rabunkowej taktyki niemieckich władz okupacyjnych. Opinia rumuńska solidaryzuje się, jak zaznacza „Uniwersul“, z tym postulatem, który należy do najwyższych odszkodowań materialnych na tle wojny europejskiej.

Z ZA KULIS SZARLATANERJI SPIRYTYSTYCZNEJ.

Mediumistyczny skandal w Paryżu

W Paryżu zdemaskowane zostało „świecące medium“ pani Erto, której występy budziły tam kolosalną sensację.

Ucieczka pani Erto z Paryża do Włoch nastąpiła wskutek

zdemaskowania jej przez znanego psychologa Gelley'a.

Erto twierdziła bowiem, że ciało jej posiada własność świecenia w ciemnościach.

Przez dłuższy czas udało się jej podczas swych produkcji

utrzymać wybitnych uczonych w błędzie.

Dopiero dr Gelley stwierdził, że medium posiadało kolosalną zręczność, dzięki czemu

mogło wykonywać swe sztuczki.

Po zdemaskowaniu przez doktora Gelley'a, medium zmuszone było opuścić Paryż.

O naprawę administracji

Mowa posła Medarda Kozłowskiego, wygłoszona w Sejmie podczas dyskusji nad budżetem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych 18 czerwca 1924 r.

II.

O REFORMĘ ADMINISTRACJI W WOJEWÓDZTWACH WSCHODNICH.

I tutaj, proszę Panów, spada na obecny rząd bardzo duże zadanie i odpowiedzialność. Cieszymy się z zapowiedzi pana ministra spraw wewnętrznych, że rząd przygotowuje projekt naprawy stosunków w województwach wschodnich i oczekujemy niecierpliwie końca prac przygotowawczych, po których musi nastąpić realizacja.

W naszym przekonaniu pierwszą rzeczą jest tutaj **naprawa stosunków bezpieczeństwa**. Wołaliśmy i wołamy ciągle, że te obecne stosunki należy jaknajprędzej poprawić, uporządkować. **Policja piesza w takiej ilości, jak jest dotychczas, nie wystarcza.** Uważamy, że jest także potrzebna **policja konna**, a nawet **pomoc wojska** do należytego zabezpieczenia granic. A ponieważ policja niema odpowiedniego pomieszczenia, należy **akcję budowy domów dla policji na Kresach przyspieszyć**, tak, ażeby kwestję pomieszczenia jaknajprędzej rozwiązać.

MNIEJSZOŚCI NARODOWE.

Po zabezpieczeniu granic wschodnich, trzeba wziąć się do uporządkowania stosunków, **do podniesienia autorytetu władzy**, który na tej ziemi nie z naszej winy podupadł. **Ludność województw wschodnich** wbrew temu, co tu mówią jej przypadkowi przedstawiciele, **nie żywi żadnych odśrodkowych tendencji**, chce ona spokojnie pracować, chce od Rządu opieki i pomocy. **Tę pomoc i opiekę musimy jej dać.** Jestem przekonany, że gdy to nastąpi, to przy następnych wyborach nie ci, którzy reprezentują te ziemie dzisiaj, będą tutaj przemawiali, ale przyjdą tacy, którzy wspólnie z nami będą pozytywnie pracowali dla dobra tych ziem, które nas obchodzą narówni z innymi ziemiami Rzeczypospolitej.

POLICJA PAŃSTWOWA.

Policja nasza jest zdolna do tego, ażeby zadaniom służby bezpieczeństwa tak wewnątrz kraju, jak i w pasie granicznym należycie odpowiedzieć. Nie przeczę, że **zdarzają się nadużycia**, a przymem stwierdzam, że na podstawie Konstytucji i zagwarantowanych w niej praw obywatelskich, będziemy zgodnie z całą Wysoką Izbą starali się o wytypowanie tych nadużyć.

Jednak **generalizowanie tych nadużyć, oskarżania np. o bicie całej naszej policji państwowej, imputowanie jej wrogiego stosunku do ludności — jest fałszem.**

Nasza policja, naogół poza małymi wyjątkami, spełnia swoje zadanie **coraz lepiej**, postępek jest zdumiewający, a sądzę, że **liczne ofiary śmierci**, które mi policja nasza znaczy ofiarę drogi swojej służby dla porządku i całości Rzeczypospolitej, będą przyjęte, jako **ekspiacja za nadużycia ze strony pewnych jednostek.** (Brawo). Jednak uważamy, że **policja nasza wymaga pewnej reorganizacji.** To, co jest dobre

w stosunkach angielskich, gdzie ludność stoi kulturalnie wyżej i jest państwowo wydisceplinowana, to dla nas nie jest odpowiednie.

REORGANIZACJA POLICJI.

Kiedy Komisja dla zbadania stosunków na kresach wróciła do nas i w jej imieniu p. prezes Thugutt zdał sprawozdanie, powiedział, że **w miejscowości, gdzie się zdarzyły nadużycia, jest komendantem policji młody oficer zdemobilizowany, że wprawdzie ma on dobre chęci, ale nie potrafi sobie poradzić i że dawny żandarm austriacki lepiejby tę służbę zrobił.** To jest sprawa jasno postawiona. „Ab hostibus doceri fas est”. To też wcale się nie boję tego powiedzieć, że **organizacja żandarmerji austriackiej była lepsza, niż policji polskiej, i że w tym kierunku — bardziej wojskowym — nasza policja, zwłaszcza, o ile chodzi o urzędowanie na ogromnych obszarach wiejskich, powinna być zreorganizowana.**

WALKA Z DROŻYZNĄ I LICHWĄ.

Utrudnieniem wielkim dla policji jest różnorodność ustaw. Ta różnorodność ustaw odnosi się np. do zwalczania lichwy i drożyzny, które należy również do resortu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Istnieje tam nadzwyczajny komisariat dla zwalczania droży-

zny, a przy władzach II instancji urzędy do walki z lichwą.

Nadzwyczajny Komisariat dla zwalczania drożyzny miał dwa zadania. Z jednej strony miał dostarczać kooperatywom i miastom tańszych artykułów żywnościowych, a z drugiej strony miał tępić nadużycia w handlu. (Pan Putek: Obecnie rozstrzyga rekursy z Zakopanego). Niech sobie rozstrzyga.

Póki trwała dewaluacja, akcja Komisariatu do walki z drożyzną, dzięki kredytom rządowym, zwracanym po kilku tygodniach, była dla miast i kooperatyw korzystną.

BANKRUKTWO KOMISARIATU DO ZWALCZANIA DROŻYZNY.

Obecnie jednak doszło do tego, że węgiel i cukier, który komisariat dostarczał miastom i kooperatywom, kosztuje drożej, aniżeli w handlu prywatnym. Dlaczego? Oto dlatego, że Rząd zniżył podatek od węgla, a cena cukru została także zniżona. Handel rządowy choćby nawet komisariatu do walki z drożyzną, nie dorówna nigdy prywatnemu. Zamówienia wykonuje się bardzo powoli, tak, że dziś miasta i kooperatywy są w śmiesznej sytuacji, bo mają towar zakupiony dawniej po wyższych cenach i nie mogą go sprzedać. Wyniknie z tego masa procesów, miasta i kooperatywy stracą i bodaj, że to jest naturalna śmierć naszego nadzwyczajnego Komisariatu dla zwalczania drożyzny. Komisja budżetowa skreśliła połowę jego budżetu, to znaczy, że z dniem 1-go lipca instytucja ta zakończy swoją działalność. (C. d. n.)

Masowe aresztowania i egzekucje w Rosji

W Moskwie co noc bywa aresztowanych 200—250 osób. — Dzierżyński przyrzekł Radzie komisarzy ludowych zupełnie zdusić wszelką kontrrewolucję. — Egzekucje odbywają się codziennie. — Rozstrzelano już bez sądu kilkadziesiąt osób.

Moskwa. (Tel. wł.). Terror sowiecki, jaki chwilowo ucichł w Moskwie, został wznowiony po dniu 10 czerwca z dawną siłą.

Aresztowania i rewizje dokonywane są przez władze sowieckie nocami

przy udziale komunistów i wychowawców szkół wojskowych, specjalnie zmobilizowanych na pomoc GPU.

Moskwa nocami znów nie śpi i przysłuchuje się ruchowi samochodów ciężarowych, przewożących aresztowanych do piwnic więziennych na Lubiance.

Co noc bywa aresztowanych 200—250 osób.

Więzienia moskiewskie są przepelnione.

Jak twierdzą w Moskwie, Dzierżyński uroczyście obiecał Radzie komisarzy ludowych wyrwać z korzeniem wszelką kontrrewolucję na gruncie moskiewskim.

Egzekucje odbywają się codziennie. Według pewnych wiadomości

rozstrzelano już bez sądu kilkadziesiąt osób z pośród aresztowanych.

W Piotrogradzie również trwają egzekucje. Ogólna liczba osób, rozstrzelanych na mocy czerezwyczajki

w ciągu pierwszych dwóch tygodni b. m., wyniosła w Piotrogradzie 87 osób.

Zuchwała kradzież w banku w Warszawie.

W warszawskim banku dla handlu i przemysłu przy ul. Traugutta Nr 8, dokonano onegdaj niezwykle zuchwałej kradzieży.

Do kasy wydziału przekazowego zgłosił się przedstawiciel towarzystwa handlowego „H. B. Raabe”, dr Sirola wraz z inkasentem firmy, w celu podjęcia w Banku 10.000 złotych.

Gdy kasjer wypłacał p. Sirolcie pieniądze, ten po przeliczeniu tychże włożył do teki paczkę, zawierającą 5000 złotych, poczem zabrał się do liczenia reszty pieniędzy.

W tym czasie powstał właśnie przy okienku kasy przekazowej podejrzanym tłok. Zanim jednak dr Sirola zdołał się zorjentować, że zachodzi tu możliwość sztucznego tłoku, upravianego przez złodziei, stwierdził kradzież 5000 złotych z teki.

Na wszczęty alarm, natychmiast przybyła policja, która poddała rewizji wszystkich obecnych w lokalu interesantów, lecz, niestety, bez wyniku. Sprytny złodziej zdążył bowiem w porę ulotnić się.

WACŁAW FILOCHOWSKI.

Ptasznik i niedźwiedzie.

Powieść.

32)

— Rozumiem, zabije mnie pan uderzeniem pięści — domyślił się Ścibor i ku schodom postąpił. — No, no, no... Zdawałoby się, że dwudziesty wiek inne posiada środki wywierania przymusu. Pański instynkt organizacji i porządku...

— Za pozwoleniem — przerwał mu profesor. — Ludność tej wyspy po dziś dzień kieruje się nader uproszczonymi normami. Zapytaj pan pastora, a powie ci, że tutaj winowajców nie ściągają się po sądach koronnych. I niechaj pan przestanie narzekać odwoływać się do mego poczucia prawa. Prawo nie jest przytulkiem dla kalek i słabeuszów, prawa dyktuje moc, by mocą nadal być mogła.

A do wchodzącego Borkowicza:

— Radziłem właśnie panu Ściborowi, żeby wyjechał. Klimat wysowy źle na sen jego wpływa.

— Przeciwnie — prostował rzecz Ścibor. — Senność zmogła mnie w hallu, iż nie zdażyłem...

Paweł jednak niecierpliwie tupnął nogą, wobec czego Ludwik za najwłaściwsze uznał pójść sobie na śniadanie.

— Ten nudny szczygieł szpeci mi pejzaż i dlatego chcę, by jaknajrychlej na łono swych żon i ciotek powrócił. Ale skąd u ciebie to przygnębienie?

Stefan jakos ciężko podniósł głowę.

— Muszę być chory. Coś mi trwoży ustawicznie i za gardło chwyta. Wokół siebie czuję znój walki zjadłej. Chwilami mam w sobie bezradność człowieka prawiaków, gdy mu niedźwiedz z ręką wytrąci oszczep...

O ramę drzwi wsparty Paweł patrzył w morze, urzeczony wspaniałym jego patosem. Na pomarszczoną skórę oceanu słońce kładło światła lub je cofało w miarę, jak się posuwał tłum okrągłych obłoków.

— Ja takiego uczucia nigdy jeszcze nie doznałem — odpowiedział Raciński po pauzie tak długiej, że Borkowicz przypuszczał, iż skargi jego przyjaciela nie usłyszał. — Raczej mam wrażenie, że przedemną rozstępują się skały. Może chcesz zagrać w szachy?

— Nie chcę. Szuszniesz ją pociechą dziadów nazwał.

Tanten wciąż nieruchomo patrzył w sine przymglenie oddali.

— Słuchaj, Pawle — innym już głosem odezwał się Borkowicz. — Kiedyż ty w końcu wyruszyłeś?

— Pociecha dziadów, mówisz — ocieźlałe włóki swą myśl Raciński. — Czujesz podmuch jesieni? Liście na drzewach żółkną, w powietrzu unosi się zapowiedź chłódów. Może, zauważ, pieni się zimną niebieskawą pianą. Tutaj podobno jesień spada nagle, niążem jastrząb. Runie bez uprzedzenia i sentymentu cichych wieczorów.

Borkowicz głośniejszym poprzednie swe pytanie powtórzył.

— Hm... Wczoraj wyczytałem jakiś głos, który zakończenie mego artykułu nazwał echem epoki jaskiniowej. Zarzucono mi pierwotność instyktów. A ty co o tem myślisz?

Paweł wciąż trwa w zneruchomieniu. Może nawet nie słyszał nabożnego tonu odpowiedzi:

— Artykuł twój szalał na podobieństwo orkanu. Był to niewątpliwie jeden z najpotężniejszych twoich występów.

Tocząca się pod słońcem biała lawina cieniem rzuciła na ocean, którego krawędzie paliły się jeszcze światłem pogody.

— Kiedy wraca? Dziwnie mi się nie chce. Ale, skoro powiadasz, że trzeba... Czuwaj nademną, Stefanie. Myśli moje czynają się układać w konstrukcje tak uproszczone, że jeśli i czyn po tej linii pójdzie, to... To w takim razie lepiej będzie, jeżeli baczniejszą roztoczysz nademną opiekę. Cóż, wyjadę za dni kilka. Dziś wyspę opuszcza Ścibor. Nie powinien tu dłużej pozostawać. Chyba, że Krysta ze mną pojedzie.

To, co powiedział Raciński, tak ostre było i śmiałe, że nawet osowiały Stefan, może tylko z pewnego konwenansu moralnego, zaprotestował.

— Jesteś nieprzytomny! Co ty pleciesz?

A ten roześmiał się cicho.

— Ja? Boże broń! To tylko prostota myśli. Swoją drogą czuć już jesień. Tak, tak, pojedę, i rozprawię się z Jachimą. I wy też wracajcie: gdzieś niedaleko jesień stoi...

(C. d. n.)

Z KRAJU.**PRZED WYBORAMI DO KASY CHORYCH
W TARNOWIE.**

II.

Tarnów, 20 czerwca 1924.

Narodowy komitet wyborczy do Kasy chorych żywi nadzieję, że jeżeli w Warszawie zyskała lista narodowa przewagę, taksamo się stanie w Tarnowie i zapal jest niesłychany, zwłaszcza, że **wszyscy chrześcijanie oświadczają się bezwarunkowo przeciw liście, na którejby figurowali żydzi.**

Pochodzi to zaś z następujących powodów: Przy ostatnich wyborach lista pracodawców ułożona została przez Izbę rękodzielniczą. Ponieważ w Izbie tej jest więcej żydów, ci poszli na rękę socjalistom. bo już na **pięwszych prawie miejscach umieścili pracodawców socjalistów, jak adwokata Simchego, fot. Huttera itp.** — Wskutek takiego ułożenia listy wielu pracodawców nie poszło rozmyślnie głosować.

Socjaliści zaś widząc przy głosowaniu, że ich lista, robotnicza i część listy pracodawców, już ma odpowiednią ilość głosów, zakazali żydom dalej głosować, do czego żydzi, jako ich sojusznicy, dali się skłonić, aby dalsza część listy pracodawców z delegatami narodowymi już nie przeszła.

Tak dzięki pomocy żydowskiej udało się socjalistom wprowadzić do Rady samych prawie socjalistów, wobec czego delegaci pracodawców, którzy weszli, zrezygnowali, tak, że dzisiejsza Rada Kasy chorych ma tylko delegatów robotniczych. Członkowie NPR, którzy także weszli, powoli zamienili się na socjalistów, nie więc dziwnego, że i w Tarnowie była także 8 listopada rewolucja, bo mieli doskonały lokal do agitacji, gdzie im nikt nie przeszkadzał.

Miasta i miasteczka powiatowe wówczas wcale nawet nie głosowały, socjaliści grozili rozlewem krwi ówczesnemu prezesowi Kasy chorych, p. Nowakowi, jeżeliby im przeszkadzał w przeprowadzeniu wyborów wedle myśli.

Mamy nadzieję, że obecnie, gdy socjaliści pokazali, co umieją robić i jak umieli narazić robotników na masakrę dnia 8 listopada zeszłego roku, że taka ich praca przyczyni się do „uzdrowienia Kasy chorej“, jak się wyrażają sami robotnicy.

Z ziemię Polski.

ZJAZD WOJEWÓDZKI Z. L. N. W WARSZAWIE odbędzie się w dniu 29 czerwca. Na porządku dziennym obrad znajdują się sprawy gospodarcze (podatki, stosunek rolnictwa do przemysłu, ceny towarów itd.) oraz stanowisko Związku Lud.-Nar. wobec nowych ustaw samorządowych, obecnie przez Sejm rozpatrywanych. Referaty wygłoszą: prezes klubu sejmowego, pos. dr Stanisław Głabiński, pos. Aleksander Dzierżawski, pos. Witold Staniszkis i pos. K. Wierczak. Zjazd rozpocznie się o godz. 10-tej rano nabożeństwem w kościele OO. Karmelitów na Krakowskim Przedmieściu (obok pomnika Mickiewicza), po czym po skończonym nabożeństwie nastąpi zbiórka na placu przed kościołem, skąd uczestnicy wyruszą pochodem do sali Muzeum Przemysłu i Rolnictwa (Krak. Przedmieście 66). W zjeździe mogą wziąć udział również okręgi i powiaty, sąsiadujące z województwem warszawskim.

BEZROBOCIE W ŁODZI. W całym województwie łódzkim zarejestrowanych jest 61.139 bezrobotnych. W tem na łódź wypada 46.446 osób, a w powiecie około 16.000, z tej liczby samych włóknarzy bezrobotnych jest w Łodzi 25 tysięcy. Jak wiadomo, rząd wyasygnował na całą Rzeczpospolitą 900 miliardów marek, co może starczyć na czas bardzo krótki. W Łodzi zamkniętych jest sto mniejszych fabryk, a z wyjątkiem fabryk Leonharda i Bennicha, wszystkie pozostałe pracują 2—3 dni w tygodniu. Liczba bezrobotnych w Pabjanicach wynosi 6 tysięcy, w Zdunskiej Woli 2 tysiące.

SKRZYWDZENIE ROBOTNIKÓW O 12 PROCENT. W Łodzi w fabryce Rubina administracja urwała robotnikom 10 procent od stawek zarobkowych. Z tego powodu wynikł zatarg, gdyż robotnicy domagali się wyrównania zarobków, na co administracja firmy nie zgodziła się. W związku z tem odbyła się onegdaj konferencja w inspektoracie pracy, na której przedstawiciel związku chrześcijańskiego domagał się dopłacenia robotnikom różnicy za cztery tygodnie wstecz. Wobec opozycji przedstawiciela firmy, odroczone pertraktacje na trzy dni.

WERBOWANIE ROBOTNIKÓW DO FRANCJI. Do państw. urzędu pośrednictwa pracy w Łodzi przyjadą 7 lipca dwie komisje misji francuskiej. Jedna z nich będzie egzaminowała kandydatów na wyjazd do Francji — robotników rolnych, druga przyjmie kilkuset robotników niewykwalifikowanych do robót fa-

„Czarna armia“ niemiecka.

Pod nazwą „Czarnej armii“ niemieckiej dr Gumbel, autor książki „Conspirateurs“, świeżo omawianej przez prasę angielską, rozumie organizację szeroko obecnie w Niemczech rozgałęzioną. Członkowie tej organizacji, wzorem milicji szwajcarskiej, lub dawnej kozaczyzny,

przechowują swą broń bądź w mieszkaniach prywatnych, bądź w dobrze zakonspirowanych arsenalach.

Nowe te wojska, zwane „żołnierzami Stinnesa“, lub milicją „czarną“, nie ustępują w swej organizacji w niczem armii regularnej.

Jest to niejako formacja, równoległa do armii stałej, posiadanej przez Niemcy,

korzysta z tych samych placów ćwiczeń i pól manewrowych

i wyglądem zewnętrznym niezem się od armii nie różni.

Członkowie „armii czarnej“ otrzymują wyszkolenie wojskowe, nie będąc wcielonymi do armii stałej, przyczem

ćwiczenia prowadzone są przez instruktorów wojskowych.

Znaczna część „czarnych żołnierzów“, to

studenci, którzy angażują się czasowo na dwa do trzech miesięcy „wakacyj“,

by z kolei rzeczy ustąpić nowym itd.

Określić liczebność tej armii jest niezmiernie trudno ze względu na jej stan, będący ilością stale zmienną, a niebezpieczeństwa jej, jako czynnika militarnego nowych Niemiec nie potrzebujemy chyba podkreślać.

Jak się przygotowuje rewolucję?**Robota komunistów w Niemczech.**

Sprawozdanie komisji parlamentarnej, odczytane w Reichstagu 4 czerwca, ustala ciekawe fakty, dotyczące roboty komunistów w Niemczech.

Przedewszystkiem stwierdza ono, że komunistyczne

próby wywołania przewrotu w Niemczech są oficjalnie kierowane z Moskwy.

Sprawa rewolucji niemieckiej była debatowana na kongresie kominternu w Moskwie, gdzie była powzięta uchwała o

uzbrojeniu w pierwszym rządzie proletariatu Saksonji.

Jak stwierdza obfity przez prokuratorę zgromadzony materiał, robota komunistyczna w Niemczech

prowadzona jest na wielką skalę i bardzo „wszechstronnie“;

zdobycie przy pomocy kradzieży materiałów wybuchowych, agitacje w wojsku i policji, organizacja specjalnych oddziałów dla wysadzania mostów kolejowych.

Ale szczytem tej działalności jest organizacja terrorystyczna. Jest to niemiecka „czeka“. Zadaniem jej jest

„usuwanie“ wybitnych przedstawicieli świata politycznego i przemysłowego, oraz zdrajców partji komunistycznej.

U „czekistów“ znaleziono fałszywe paszporty, rewolwery, bomby i rozmaite rodzaje trucizny.

Aresztowanie redaktorów „Trybuny robotn.“**Opieczętowanie lokalu redakcji i administracji.**

Lwów, 22 czerwca.

„Trybuna robotnicza“, organ „Proletariatu miast i wsi“ od dłuższego czasu prowadził w wysokim stopniu robotę antypaństwową, pojawiając się codziennie i czerpiąc z dobrze wszystkim znanych źródeł, rozsiewała bujnie zarazę komunistyczną, zwracając szczególną uwagę na Zagłębie naftowe.

Gdy propaganda drukiem w ostatnich czasach coraz bardziej przybierała pojęła — Prokuratura zarządziła rewizję w lokalu redakcyjnym.

Przeprowadzona ściśle

rewizja ujęła wiele nadzwyczaj komunistyczną redakcję, obciążającego materiału,

wobec czego władze policyjne aresztowały Włodzimierza Kizłyka, redaktora naczelnego i Adolfa Langera, redaktora odpowiedzialnego, przeciw którym podjęte zostały dochodzenia wstępne z par. 58, tj. zdrady głównej.

Lokal redakcyjny i administracyjny opieczętowano.

Z całym uznaniem należy podkreślić zarządzanie władz, które przez długi czas zachowując się cierpliwie — wreszcie uznały za rzecz wskazaną — przyciąć łba papierowej hydrze bolszewickiej.

bryeznych. Oprócz tego misja francuska zgłosiła zapotrzebowanie na tkaczy, robotników ziemnych, blacharzy, lakierników, rymarzy, kowali, palaczy, pucatorów, robotników do tartaków, murarzy na piece Siemens Martens, kamieniarzy, modelarzy w drzewie, tokarzy, telefonistów i robotników metalowych. Robotnicy rolni będą przyjmowani w wieku do lat 45 włącznie, fabryczni zaś do 40.

ZATARG W „PIOTRKOWSKIEJ MANUFABRYCE“. Fabryka „Piotrkowska Manufaktura“ w Piotrkowie, została zamknięta, przyczem administracja postanowiła uruchomić fabrykę z powrotem po przeprowadzeniu redukcji robotników do 40 procent. Robotnicy na podstawie powziętych na zebraniu uchwał udali się do fabryki, gdzie od dyrektora domagali się natychmiastowej wypłaty należnych im pieniędzy, ponieważ pozostali bez środków do życia. Gdy dyrektor firmy oświadczył, że nie posiada gotówki, robotnicy uwięzili obecnych w kantorze i wypuścili ich dopiero po otrzymaniu obietnicy, iż otrzymają 50 procent należnych im pieniędzy.

NIEFORTUNNY WYSTĘP POSŁÓW Z „WYZWOLENIA“. Na doroczny odpust św. Trójcy przybyło do Sulejowa kilka tysięcy ludzi. Zapragnęło to wykorzystać „Wyzwolenie“ i w tym celu przyjechało tu dwóch posłów z tego stronnictwa: Nowak i Fijałkowski. Gdy pos. Nowak wlaź na furę i zaczął przemawiać, obecni parafianie i mieszkańcy miasteczka zaczęli go prosić, ażeby nie zakłócał spokoju. Gdy to nie pomogło i pos. Nowak przemawiał w dalszym ciągu, wybuchła ogromna wrzawa. Pos. Fijałkowski, który miał odwagę być jednym z robijaczy polskiej większości w Sejmie, tutaj stehórzył i umknął od razu, a pos. Nowak wobec oburzenia tłumu, znalazł się w

poważnych opalach i tylko obrona pos. Kowalewskiego ze Związku Ludowo-Narodowego oraz policji, uchroniły go od ciężkiego poturbowania. Wśród okrzyków: „do Trockiego!“ — „precz z „Wyzwoleniem“ — „zdrajcy! razem z żydami sprzedajecie Polskę!“ itp. poseł Nowak wziął nogi za pas i postarał się jaknajprędzej wynieść swą „nietykalną“ osobę poza obręb niebezpieczeństwa. — Jak widzimy, wywrotowa robota „Wyzwolenia“ nie wszędzie trafia na podatny grunt i posłowie tego stronnictwa mogą nieraz znaleźć się w takiej sytuacji, z której ich tylko szybkie nogi będą mogły wydobyć.

FALSZYWE BANKNOTY JEDNOMILJONOWE. W Siedlecach ukazały się w obiegu fałszywe banknoty 1-miljonowe. Drukowane są na papierze zwyczajnym, bez wodnych znaków, niewyraźnie, cyfry w numeracji banknotów nierówne i na niektórych 8-ka przerobiona z 3-ki.

AGITOWAŁ NA RZECZ KOMUNIZMU I DOCZEKAŁ SIĘ KRYMINAŁU. Warszawskie władze policyjne aresztowały członka Związku młodzieży komunistycznej, Andrzeja Nowakowskiego, za propagandę komunistyczną i kolportaż ulotek komunistycznych. Przy rewizji osobistej ujawniono około 70 ulotek pt. „Kto głosował za pełnomocnictwami dla katów klasy robotniczej? P. P. S. itd.“ Ustalono, że Andrzej Nowakowski posługiwał się w związku młodzieży komunistycznej pseudonimem „Jędrak“.

UPADEK.

— Mówię ci, że tę całą rodzinę wezmą djabli. Jeden syn jest już w szpitalu dla obłąkanych, drugi jest artystą, a trzeci żeni się z miłości...

60 dolarów za zamordowanie siostry.

Wyznał prawdę na łożu śmierci.

Przed kilkunastoma miesiącami znaleziono pod Sielcami

zwłoki 14-letniej dziewczyny miejskiej w okropny sposób, nożem pocięte.

Jako sprawcę ujęto 17-letniego wiejskiego parobczaka, który tłumaczył się, że mordu dokonał w podnieceniu wskutek sprzeczki. Sąd skazał go za popełnienie morderstwa na 5 lat ciężkiego więzienia.

Siedząc przez rok w więzieniu nabawił się gruźlicy. Obecnie, leżąc w szpitalu we Lwowie, czuje zbliżający się koniec życia, a

dreńzony wyrzutami sumienia wyjawiał moralnego sprawcę okropnego czynu

i jego prawdziwą przyczynę.

Morderstwa dokonał on z namowy brata zamordowanej, który

obiecał mu za sprzątnięcie siostry ze świata

60 dolarów,

szło o ojcówiznę, którą nieludzki brat chciał posiadać całą. Poczyniono kroki celem ujęcia współwinnego i moralnego sprawcy zbrodni.

GIEŁDA.

Kraków, 24 czerwca.

Dolar	5:22 1/2 — 5:18 1/3
Frank szwajc.	—
Korona austr.	—
Korona czeska	—
Lir	—
Frank franc.	—

Kraków 24 czerwca.

Na giełdzie efektów nastąpiło lekkie ożywienie. Kursa częściowo utrzymane, częściowo lekko wyższe. Żywe obroty w Zielenińskim, w Trzebini mydle i w Tepege, które poprawiły swe piątkowe kursa.

Ten sam nastrój lekkiego ożywienia na pogiełdzin.

Na giełdzie pieniężnej żywe obroty przy kursach bez zmiany. Silny Żurych, dolar bez zmian.

DEWIZY W OBROTACH BANKOWYCH.

Czeki: Nowy Jork 5.21 (czek) 5.19 i pół (przekaz): Praga 15.40: Szwajcaria 92.70—92.60—92.55; Wiedeń 7.35 i pół (czek): Amsterdam 193.70.

Akcje. (Cyfry w złotych).	W transakcji:
Bank Przemysłowy	0.29—0.30
Ziemski Bank Kredytowy	0.16—0.17
Bank Komercyjny	0.19—0.21
Tohan	0.31—0.33
Tehate	2.30
Phanna (B. Jawornicki)	0.65
Żegluga Polska	0.13
Zieleniński	7.40—8.00
H. Cegielski w Poznaniu	0.50—0.52
Trzebina żelazo	0.75
Górka	13.75
Siensza	4.60
Tepege	2.45—2.50
Strug	0.95—1.—
Trzebina tłuszcz	5.30—5.50
Elektrownia Siensza	0.28
Porcelana Omielów	0.55—0.60
Krakus	0.95—1.00
Chodorów	4.50—4.55
Chybie	5.40—5.50
A. Piasecki	1.45

AKCJE NA POGIEŁDZIE.

Jaworzno drobne 19.50 (torwar), 25-tki 16.75, 100-tki 16; Nobel 1.50; Len 0.90; Lokomotywy 0.50—0.51; Nafta Krosno 0.43.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

Czeki: Nowy Jork 5.18 i pół; Londyn 22.47 i pół; Paryż 23.26; Wiedeń 7.32 i pół do 7.31; Praga 15.83; Włochy 22.45; Belgja 24.52 i pół do 24.45; Szwajcaria 92.05; Holandia 194.10.

Miljonówka 0.54—0.52; Bony złote 0.74—0.72—0.74; Pożyczka złota 7.10—7.20; Pożyczka dolarowa 2.55.

Akcje: Chodorów 4.50—4.60—4.55; H. Cegielski w Poznaniu 0.51—0.49; Papowozy 0.31—0.29; Starachowice 2.25—2.15; Żyrardów 46—57 i pół do 57; Cmielów 0.75; Elektryczność 1.45—1.40—1.60; Polska Nafta 0.60; Siła i Światło 0.59; Spirytus 1.35—1.30.

Warszawa, 24 czerwca.

Dolary St. Zj.	5:18 1/2
Frank fran.	—
Frank szwajc.	—
Korony czeskie	—

GIEŁDA WIENSKA.

Kursy papierów polskich w tysiącach koron austr.: Kampaty 194; Goleiszów 870; Siensza 60; Silesja 21; Fanto 240; Galicja 1570; Lumem 14; Nafta 270; Schodnica 300 do 310.

GIEŁDA ŻURYSKA.

Zamknięcie giełdy: Holandia 210.40; Nowy Jork 563.30; Londyn 24.42; Paryż 30.75; Medjokan 24.40; Praga 16.65; Budapeszt 0.0067; Bukareszt 2.50; Białogród 6.70; Sofja 4.10; Wiedeń 0.0079 i trzy osme.

ZE SPORTU.

Urządzony przez Cracovię w sobotę i niedzielę turniej, z udziałem jednej drużyny węgierskiej F. T. C. czeskiej Vitorji Žižkov i krakowskiej Makkabi nie zgromadził w obydwie dni zbyt licznej publiczności, na zawodach w obydwie dni frekwencja nie przeniosła 5000 osób.

F. T. C.—Cracovia 2:1 (0:1). Węgrzy przedstawili się jako bardzo sympatyczny reprezentanci węgierskiej klasy piłkarskiej, nie dorównali jednak widzianym już w tym roku innym drużynom. Cracovia osłabiona brakiem Gintla, Cikowskiego, Kałuży nie wiedziała w pomyślność swych zabiegów, ograniczając się do obrony, nudnie, a jednak precezyjnie „przeprowadzanemi” spalonymi przez Fryca. Honorową bramkę uzyskują białoczerwoni z rzutu karnego poddyktowanego w 1 minucie za dotknięcie piłki ręką przez jednego z obrońców gości. Dopiero po przerwie goście opanowują grę, z powodu spuheńnięcia pomocy miejscowych i strzelają nieuchronnie dwie bramki. Sędziował p. Mund. dobrze.

Victoria Žižkov—Makkabi 2:0 (1:0). Przynać należy, iż Makkabi miała swój dobry dzień, opierając się, ba nawet atakując nierzadko przeciwnika. Ten jednak nie zadowolili. Ostry start do piłki, lecz żadnego wykończenia kombinacji, słaby strzał, nadużywanie siły fizycznej, nie pozwalały nawet porównywać tej drużyny z Vitorją Žižkov, która bawiła w Krakowie przed dwoma laty. Sędziował p. Mund

F. T. C.—Makkabi 7:1 (3:1). Zmęczona poprzednimi zawodami Makkabi pozwoliła w drugim dniu robić ze sobą wszystko co gościom łaskawie się podobało. Makkabi ograniczała się do defensywy, od podobnej klęski, jaka spotkała niedawno Jutrzenkę, nie dopuścili sami Węgrzy, którzy nie kładli nacisku na bramki, lecz na efektywny drybling. Sędziował bez zarzutu p. Obrubański.

Cracovia—Victoria Žižkov 3:1 (2:0). Zawody powyższe należały do najpiękniejszych, mimo, iż goście nie stanowili groźnego przeciwnika. Cracovia wystąpiła w swym najlepszym składzie, oprócz Gintla, tego godnie jednak zastępował Pychowski; pomoc pracowała bez zarzutu. Strycharz z każdym dniem poprawia swą formę. W ataku najlepszy Chruściński i Sperling. Czesi bardzo słabi w linii obrony i pomocy, jedynie atak niebezpieczny, jednakowoż nie umiał przeciwstawić się systemowi jednego obrońcy, zwłaszcza do pauzy.

Poza tem drużyna ta nadużywała siły fizycznej, a prócz szybkiego startu i zalet ostrego waleczenia o każdą piłkę nie więcej nie posiada. Zauważyć jednak można stałą poprawę w formie Cracovii. Szybkie tempo wiele niebezpiecznych emocjonujących momentów podbramkowych, czyniły z tych zawodów wielce interesującą imprezę. Sędzia p. Molkner.

Zwierzyniecki K. S.—Korona 2:2.

PRZEMYŚL. Wisła—Polonia 7:0.

LWÓW. Hasmona—Jutrzenka (Kraków) 4:2 (3:0).

Törekves—Pogoń 4:1 (1:0), i 2:0 (2:0).

Wisła—Czarni 4:3.

Zmęczona poprzednim ostrym meczem z Polonią przemyską Wisła nie potrafiła utrzymać wyniku, który uzyskała w pierwszej połowie 4:0; z powodu rozpoczęcia zawodów o 4 pop. ze względu na konkurencyjne zawody Pogoni, panujący kolosalny upał pozwolił wypoczętym Czarnym, grającym bardzo ostro na zmniejszenie klęski.

WARSZAWA. Fürth—Polonia 5:1 i 5:3 (3:3).

LUBLIN. Wawel—Lublinianka 8:0 (5:0).

Wawel—W. K. S. 1:1 (0:1).

KONSTANTYNOPOL—KRAKÓW.

We środę 25 bm. na boisku Cracovii odbędą się międzymiastowe zawody Kraków—Konstantynopol. Doświadczenie uzyskane na meczu Lwów—Kraków pozwoli kapitanowi związkowemu na ułożenie lepszego nieco składu. Proponujemy następujący: Wiśniewski; Gintl (Kaczor) Frye; Synowiec, Cikowski, Krupa; Sperling (Balcer), Chruściński, Kałuza, Reyman III-ci (Czulak), Adamek. Graeże umieszczeni w nawiasach powinni być wstawieni w razie choroby czy innych przeszkód.

ZWYCIĘSTWO POLSKIE NA OLIMPIADZIE.

W strzelaniu z pistoletu pierwsze miejsce zdobyła Szwajcaria z 2572 punktami, drugie Francja, trzecie Polska z 1576 punktami.

TEATR IM. SŁOWACKIEGO.

R. U. R.

(Rossums Universal Robots).

(Dramat utopijny w 3 aktach z komedią w prologu Karola Capka).

Co będzie z nami za 2000 lat, jeśli wynalazki rozwijają się będą w tempie temsamem, co dziś?

P. Karol Capek, nowoczesny czeski dramaturg, odpowiada na to bez zająknięcia.

Ludzkość rozwiąże największą tajemnicę życia, to jest tajemnicę rozmnażania i zacznie sztucznie fabrykować ludzi. Sto matek parowych wyrzucać będzie na bruk tyle tysięcy ludzi dziennie, ile będzie potrzeba do pracy.

Tysiąc parowych mamek będzie produkowało miljardy hektolitrow mleka itd. itd.

Nowi, maszynowi ludzie będą od nas mądrzejsi, doskonalsi i silniejsi. Nie będą tylko mieli zdolności odczuwania bólu i radości, aby mogli bez skrępowań spełniać rozkazy im wydane.

Za to my, ludzie dawniejsi, będziemy mogli oddawać się używaniu życia — bez ograniczenia.

W świat fabryki żywych automatów wprowadza autor przedstawicielkę starej Europy, Helenę, młodą i uroczą delegatkę Ligi Ludzkości, która, jak wszystkie Heleny, wiedzioną jest ciekawością poznania fabrykacji nowych ludzi. Helena poznaje naczelnego dyrektora fabryki Domina i decyduje się w 5 minutach zostać jego żoną. Pobyt w fabryce wśród żywych

manekinów przejmując ją takim współczuciem, że błaga szefa oddziału fizjologicznego, by sfabrykował nowy gatunek „robotów”, gatunek, któryby odczuwał radość i boleść, jak ludzie. Tymczasem żywe automaty, które w krótkim czasie zalały cały świat, zbuntowały się pewnego dnia, owdlały wszystkimi środkami walki i komunikacji i wymordowały dawną ludzkość, ocalając jednego tylko człowieka, a to w tym celu, aby prowadził dalej fabrykację robotów. Niestety jest to szef budownictwa, który się nie na chemii nie zna. Już byłby przyszedł ostateczny zmierzch ludzkości, ale na szczęście para robotników, którym szef instytutu fizjologicznego zaszczylił na prośbę Heleny zdolność uczucia, odkrywa w sobie miłość i oddała się na pustynię, aby tam — zdala od maszyn i fabryk — plodzić życie w sposób przepisany jeszcze w raju.

Autor wlał w swoją groteskową utopję tyle nienawiści do współczesnej kultury, że uczucia te działają silniej niż wszelkie pochwały, sielanki: powiem więcej, działają destrukcyjnie, stwarzając nastrój nihilistyczny, a tem samem — przy odmiennych pojęciach — szereg intelektualny bolszewizm. Z nienawiści do kultury Zachodu Tołstoja — zrodził się duchowy bolszewizm Rosji. Modlitwa autora: „Od powietrza, ognia, wojny i Postępu — zachowaj nas Panie!” — chociaż poddyktowana szczerą intencją zrównoważenia rozwoju intelektualnego rozwojem uczuć kultury serca — jest modlitwą bolszewicką. Nie w kulturze ludzkiej, jak twierdził Rousseau i Tołstoj, leży

źródło zła dzisiejszego — ale w naturze ludzkiej. Natura jest zła. I nie wiele pomoże ludzkości zniszczenie dzisiejszych fabryk i wynalazków, jeśli nie zmienimy jej natury. Dramat Capka napisany z dużym talentem obfituje nadmiernie w efekty brutalne, które tłumią i zacierają wszelkie delikatniejsze nastroje, jakie autor chciałby wywołać.

Przez cały czas widz znajduje się pod wrażeniem potęgującego się uczucia wstrętu, jakby był jednym z żywych automatów wsadzonych do mózdzierza, z którego wyjdzie zmielony na — proszek do zębów.

Ohydne, brutalne nastroje, policzujące człowieka, opluwające jego godność i dumę, pozostawiające w duszy jakiś wad jakby ze spalonej świecy — oto ogólne wrażenie ze zrecznie skomponowanej sztuki.

Reżyser p. Piekarski wydobyl z całym wyrafowaniem owo samoopluwanie się i samobieżowanie. W grze zupełnie poprawnej główne role spoczyły w rękach p. Kopezewskiej i p. Brackiego. Widać jednak było, że artyści nasi nie czuli się w tych rolach swojsko. W grze ich były wahania bardzo silne. Od momentów szczerych przechodzili zbyt często w sztuczną egzaltację i zimny patos. Na ogół jednak zadaniu swemu sprostali i w niezem poziomie sztuki nie obniżyli. Świat niewieści z zachwytem znówu komentował białą suknię p. Kopezewskiej. Adeptki i adeptki pp. Bednarska, Zaklicka, Lubiakowski, Barnatowicz — grali bardzo dobrze. Z ról mniejszych p. Kosmowska i Winkowski zdobyli sobie widownią grą staranną i efektowną. **Ludwik Skoczyła.**

GORĄCE ŻYCZENIA KONSUMENTÓW.

Cukier musi potanieć!

Ceny cukru w Polsce są wygórowane w porównaniu ze zagranicznymi i przedwojennymi. — Zubożona ludność spożywa bardzo mało cukru ze swą szkodą.

Dzisiaj ceny cukru (kryształu) na rynku angielskim nie dochodzą 50 złotych na 100 klg., kiedy u nas sprzedaje się cukier po 58 złotych loco fabryka bez podatku spożywczego. Następnie podatek spożywczy wynosi dzisiaj w Polsce od 100 klg. — 35 złotych. Przed wojną podatek spożywczy był znacznie mniejszy.

Cukier mamy obecnie drogi, a wobec zubożenia ludności w całej Polsce

spożycie tegoż spadło do połowy spożycia przedwojennego.

Na rynku wszechświatowym cukru wchodzimy teraz, wobec skurczenia się spożycia tegoż w zubożonej Europie, w okres nadprodukcji, co

spowodować może dalszy spadek cen

i trudność eksportu na rynki zagraniczne.

Trzeba myśleć o zwiększeniu spożycia tegoż na rynku wewnętrznym, a pierwszym do tego krokiem jest obniżenie ceny na takowy.

Jeśliśmy obecnie obniżyli ceny cukru na rynku wewnętrznym łącznie ze zniżką podatku spożywcze-

go tylko o 10 procent, to mamy prawo sądzić, że spożycie tegoż wewnętrzne wzrosłoby przynajmniej w tym samym stosunku i rząd nie poniósłby w swych dochodach strat żadnych.

Wobec spodziewanego dobrego urodzaju owoców w roku bieżącym, spożycie wewnętrzne mogłoby wzrosnąć jeszcze bardziej.

Trzeba produkcję cukrowni przystosować do niższych cen cukru na lata następne, zresztą dzisiaj rolnicy przy cenie 52 złotych za 100 klg. cukru otrzymaliby za 100 klg. buraków około 3 i pół złotego, cenę o 50 procent wyższą jak przed wojną.

Dzisiaj otwierają się dobre widoki na uprawę buraka cukrowego, gdyż wobec utrudnionego i ograniczonego zbytu alkoholu na rynkach wszechświatowych, produkcja głównego konkurenta buraków cukrowych ziemniaka, mniej się w Polsce oplaca.

Od lat dwóch

najkorzystniejszym płodem rolniczym jest burak cukrowy dla rolników,

gdyż za niego w stosunku do cen przed wojną otrzymywanych, pobierają ceny najwyższe.

ŚWIAT KOBIEC.

Kobiety generalami w wojsku sowieckim.

Pisma moskiewskie donoszą, że w szeregu absolwentów państwowej akademii wojskowej znajdują się również dwie kobiety, a to niejaki pp. A. Uranowa i R. Rundo. Obie te panie ukończyły akademię wojenną z odznaczeniem.

Są one z przekonania komunistkami i karierę swoją wojskową rozpoczęły w czerwonej bolszewickiej armii.

Obie zostały prowizorycznie przydzielone do rosyjskiego sztabu generalnego, z tytułami i poborami generalistów. Nie jest jednak wykluczoną rzeczą, że w najbliższym czasie obejmą komendę nad stacjonowanymi w Moskwie pułkami, a do kilku lat zostaną generalami.

P. Rundo wybornie jeździ konno, doskonale strzela i dlatego pragnie być przydzielona do pułku kawalerji.

Generalissimus czerwonej armji, Trockij, jakoteż przewodniczący rewolucyjno-wojskowej rady, wygłosili do świeżo upieczonych generalistów przemowy, podnoszące fakt, że armja sowiecka jest pierwszą, która kobietom przyznała stanowisko generalskie.

TAJEMNICE SŁAWNYCH LUDZI.

Pośmiertne sekrety Szekspira, Nelsona i Gladstona.

W Londynie ukazano na widok publiczny rzadki zbiór testamentów różnych znanych osobistości angielskich.

Dokumenty te przechowywane były aż do tego czasu w archiwach państwowych.

Jednym z najstarszych dokumentów tego rodzaju jest

testament W. Szekspira,

przechowywany z szczególnym pietyzmem. Czas i wilgoć wyłobida już na nim poważne rysy, pięknie kaligrafowane litery odczytać może już tylko specjalista filolog i takiemu specjalistcie trzeba wierzyć na słowo, iż największy poeta angielski nie przywiązywał żadnej wagi do swej bezcennej spuścizny literackiej, natomiast nie omieszkał zapisać „ukochanej żonie“ w spadku, najpiękniejsze swe kóże.

Obok tej pamiątki znajduje się

testament Nelsona,

zwięzły z pod Trafalgar. Testament pisany jest na kartce żołnierskiego notatnika, ręką niewprawną, jakoby nie nawykłą do pisania. Znakomity admirał pisał go w przededniu bitwy, w której znalazł śmierć. Pieniądzy i dóbr nie posiadał.

Jedynym jego skarbem była kobieta wielkiej piękności i większego jeszcze rozumu: Lady Hamilton.

Ten „skarb“ przekazuje obrońca Anglii królowi i ojczyźnie, przypominając wielkie zasługi swej kochanki dla sprawy angielskiej.

Niezwykłą starannością, a nawet pedanterją odznacza się

testament Gladstona.

Wielki mąż stanu pragnie mieć przynajmniej po śmierci upragniony spokój. Najkategoryczniej więc zastrzega się przed wszystkimi mowami pochwalnymi nad jego grobem. Chee być pochowany skromnie i bez żadnej okazałości.

JAK WALCZYĆ Z DROŻYZNĄ?

Obniżyć cła na obuwie!

Jednym z najdroższych przedmiotów powszechnego użytku jest obecnie w Polsce obuwie.

Przyczyn tego doszukiwać się należy w zbyt wysokim ciele ochronnym, niewspółmiernym do stawek celnych, przyjętych w innych krajach, które mają obuwie dużo tańsze.

Stawki celne od obuwia wwożonego do Francji wynoszą od 100 klg. — 66 fr. zł., gdy u nas cło od obuwia wwożonego wynosi 100 fr. zł. od 100 klg.

Jak się dowiadujemy, prace komisji społecznej, które dobiegły już końca, dadzą w wyniku znaczną obniżkę cła na obuwie zagraniczne.

ADMINISTRACJA OTWARTA
od godziny 9—12 w po-
łudnie i od godziny 4—7
wieczorem.

CENY OGŁOSZEŃ

Za terminowe umieszczenia
ogłoszeń
Redakcja nie odpowiada.

OBOWIĄZUJĄCE OD 26-GO MARCA: Drobne ogłoszenia za słowo zł. 0'10 — dla poszukujących posad zł. 0'05 — za słowo drobne o treści matrymonialnej zł. 0'12 — wiersz milim. jednoszpaltowy zł. 0'10 — wiersz w rubryce „Nadesłane“ zł. 0'25 — wiersz milimetrowy po kronice zł. 0'40. — Ogłoszenia przed tekstem wiersz milimetrowy zł. 0'50. — Za układ tabelaryczny, kombinowany 50 procent.

Czytajcie, prenumerujcie i popierajcie!

„GŁOS WSCHODU“

Tygodnik poświęcony sprawom Wschodu i Polski pod redakcją poety gruzińskiego Sergo Kuruliszwilli. Tyg. „Głos Wschodu“ wydaje dodatki w językach francuskim i tureckim.

Prenumerata roczna wynosi 8 dolarów, półroczna 4 dolary

Prenumeratorzy roczni otrzymają jako premjum artystyczny ilustrowany „Album Wschodu“.

Adres Redakcji i Administracji: POLSKA, Warszawa, Warecka Nr. 9.

PIĘKNOŚĆ KOBIECA

jest tylko wówczas skończona gdy twarz i ręce mają piękny biało aksamitny młodzieńczy wygląd. Zalety te osiąga się przez codzienne użycie

mydła KSIĘDZA KNEIPPA

Żądać wszędzie Prawdziwe tylko z podpisem R. Włodarski, Jeneralne Przedstawicielstwo Dom Handlowy „Korona“ Warszawa, Marszałkowska 139. 469

DROBNE OGŁOSZENIA

AKADEMICZKA, z dobrej rodziny poszukuje od 1 lipca lub później mieszkania w śródmieściu z całym utrzymaniem lub bez u samotnej wdowy. Zgłoszenia do Administracji „Gońca“ pod „Akademicką“. 780

AKADEMICZKA, z dobrej rodziny poszukuje od 1 lipca lub później mieszkania przy inteligentnej rodzinie. Wzajemnie odda pianino do dyspozycji i będzie udzielać lekcji na fortepianie oraz z przedmiotów w zakresie szkoły średniej wchodzących. Warunki wedle umowy. Zgłoszenia do Administracji „Gońca“ pod „Pianino“. 781

MŁODZIEŃCZAK z rządowej posadzie pragnie nawiązać korespondencję z paniąką inteligentną, wesołą i nader szybko myślącą, która by potrafiła rozweselić jego chmurne czoło i uprzyjemnić chwile tak dla niego smutne. Po bliższym poznaniu małżeństwo nie wykluczone. Zgłoszenia pod Poste-restante: Asystent. Nadworna.

PROFESOR gimnazjum, lat 43. ożeni się z wdówką lub starszą panną, sympatyczną, miłą i powierzechnością i poważną, posiadającą własne mieszkanie, szukającą spokoju w przyjaźni. Fotografja lub osobiste spotkanie się niezbędne. Administracja „Gońca“ pod „Kurierem“.

MEŻCZYNA lat 34 przystojny podczas chwilowego pobytu w Krakowie szuka kobiety do towarzystwa dla spędzenia nudnych chwil. Wiadomość pod „Pszczółka“ pod Różą. 789

KTO PRAGNIE się ożenić lub wyjść za mąż, niech z zaufaniem zwróci się do firmy „Felicja“, Nowy Sącz, skrytka pocztowa 12 f. Dołączyc znaczki na odpowiedź. 248

MASZYNY do szycia znane „Kasprzyckiego“. Hurtowo-Detalicznie - Raty. Warszawa, Marszałkowska l. 153. Zamawiać można 763

Maszyn do szycia „S. SINGERA“, do pisania „MERTOWO-CEDES“ na dogodnych warunkach sprzedaje najtaniej Silber, Kraków-Dietlowska 109. 497

Ogrodzenia nietylko tańsze od drewnianych lecz estetyczniejsze i trwalsze.

1438

Kompletne ogrodzenia z siatki drucianej zwykłe i ozdobne wraz z bramami i furtkami, jak również ogrodzenia kombinowane z drutem kolczastym, poleca:

FIRMA W. KUCHARSKI Sp. Akc. Fabryka drutu i wyrobów drucianych

Kraków-Podgórze Romanowicza Nr. Telef. 277. Adr. Tel. „Metalgor“.

Dostawa szybka, duży zapas siatek na składzie. Oferty i prospekty na każde żądanie.